

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANȚE

DIRECTOR: D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR: I. N. CESĂRESCU

ABONAMENTUL

pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei
Studentii plătesc pe jumătate

Strălnăitatea: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BUCURESCI6, Splaiul Brâncoveanu Voevod, 6
Vis-à-vis de Palatul Justiției

SUMAR:

O CHESTIUNE DE DREPT INTERNAȚIONAL: Femea care se căsătorește cu un Heimatlos, adică cu un bărbat care nu are nici o naționalitate, își pierde ea, sau nu, naționalitatea sa de origină? de d-l D. Alexandresco.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ:

Curtea de casație, secțiunii unite: *Maior Dimitrie Tincă cu Ministerul de război.*Curtea de apel din Iași, s. II: *D. Corvisiano cu Societatea de asigurare «Unirea» cu o Observație.*Trib. jud. Iași, s. II: *Sara Waldman cu S. Stein & Comp. cu o Notă.*

Câte-va observațiuni asupra studiului statistic judiciar pe anii 96, 97 și 98, de d-l C. Orăneșcu.

Informațiuni.

O CHESTIUNE DE DREPT INTERNAȚIONAL

Femea care se căsătorește cu un Heimatlos, adică cu un bărbat care nu are nici o naționalitate, își pierde ea, sau nu, naționalitatea sa de origină?

Unitatea familiei, cu toată critica ce se aduce acestui principiu⁽¹⁾, voește ca femeia să aibă naționalitatea bărbatului; de oare-ce personalitatea ei se confundă, în timpul căsătoriei, cu aceea a bărbatului, și amândoi soții nu mai formează așa zicând decât o singură persoană: *erunt duo in carne una*, după expresia evanghelistului Matei. Idealul căsătoriei este, în adevăr, unirea a două vieți, confuziunea a două patrimonii și punerea în comun a tuturor intereselor. «Dispoziția legii, a 12, se întemeiază pe însăși natura căsătoriei, care din două ființe formează una singură, dând preponderență soțului asupra soției». Femeia, în adevăr, purtând numele bărbatului⁽²⁾ și având același

(1) Vezi Planiol, III, 248.

(2) «Femeia primește numele bărbatului, 107 din Codul Calimach (92 C. austriac), și dobândește driturile stărei lui». (Cpr. L. 1, § 1 și L. 8, Dig., *De senatoribus*, 1, 9; — L. 9, Cod., *De incolis*, etc., 10, 39). «Muera se numește după porecla bărbatului său», 107 din Codul Ipsilant (capit. pentru moștenire, § 3, in fine) «Die Frau erhält den Familiennamen des Mannes», zice art. 1355 din Codul german. «Il marito e capo della famiglia; la moglie segue la condizione civile di lui, ne

domicil (art. 93 și 196), nu se vede pentru ce nu ar avea aceeași naționalitate⁽³⁾.

Iată pentru ce străina, fie chiar minoră, care se căsătorește cu un Român, devine Româncă (art. 12), soluție care este mai pretutindini legea comună⁽⁴⁾. Această dispoziție, fiind de ordine publică, femeia care se căsătorește cu un Român,

assume il cognome, etc.», 131 din Codul italian. În fine, art. 7 din legea asupra numelui (18 Martie 1895) dispune că: «Femeia măritată va lua numele patronimic al soțului ei; ea îl va pierde prin divorț». În Franța, se discută chestiunea dacă, juridicește vorbind, femeia trebuie, sau nu, să poarte numele bărbatului, și unii se pronunță pentru negativă (V. Planiol, I, 404 și III, 248, ed. a 2-a). În practică însă, s'a adoptat și acolo usul contrar, întemeiat pe vechile cutume. Vezi Beudant, *Cours de dr. civil*, I, 301, p. 421. Pothier, *Contrat de mariage*, VI, 401. S'a decis de trib. din Paris că bărbatul poate chiar să adaoge la numele său, numele patronimic al soției sale. V. *Revue trimestrielle de dr. civil*, anul 1, 1902, p. 882.

Iată însă un bărbat care, în cursul căsătoriei, găsește cu cale să 'și schimbe numele, sau care este adoptat de altul, în cât el va adăoga numele adoptatorului la al său propriu (art. 312). Femeia, în asemenea caz, este ea obligată a lua neapărat noul nume al bărbatului, sau pute-va ea să continue a purta pe acel vechi, pe care l'a primit prin căsătorie? După cum femeia, care a primit prin căsătorie naționalitatea bărbatului, nu poate, cu toată controversa ce există asupra acestui punct (vezi *infra*, nota 19), să fie silită a primi, prin simpla voință a acestui din urmă, o altă naționalitate ce el ar fi dobândit în cursul căsătoriei; tot ast-fel, ea nu poate fi silită a primi noul nume dobândit de bărbatul său, nefiind just ca ea să fie supusă tuturor capriciilor voinței acestui din urmă. Ea va putea deci să păstreze, dacă aceasta este voința ei, vechiul nume al bărbatului, și toate actele juridice semnate cu acest nume vor fi valide.

(3) Vezi A. Weiss, *Tr. th. et pratique de droit international privé*, I, p. 503, 505.(4) Același principiu este admis și în Imperiul otoman (Legea așa disă *Fabiet Nizamamessi* din 15 Ianuarie 1869). Asupra condiției femeii otomane, care se căsătorește cu un străin, și a femeii străine, care se căsătorește cu un Otoman, vezi Salem, în *J. Clunet*, anul 1901, p. 936 urm. și anul 1902, p. 79 urm. Répert. Sirey, *Nationalité*, 1193 urm., 1898 urm. V. și avisul Consiliului destat otoman, *J. Clunet*, 1901, p. 1079 urm. Printre legile care fac excepție de la acest principiu, generalmente admis, putem cita art. 41 din Constituția republicii Salvador, după care indigena care se căsătorește cu un străin nu 'și pierde naționalitatea sa. V. *J. Clunet*, anul 1900, p. 99. Această anomalie a existat și în Anglia până la legea din 2 Mai 1870.

n'ar putea, prin convenție, să 'și rezerve naționalitatea sa de origine (art. 5 C. civ.)⁽⁵⁾.

Pentru aceleași motive, Româncele care se căsătorește cu un străin, urmează condițiunea soțului său, adică devine străină⁽⁶⁾. Trebuia însă, mai bine ăcis că, Româncele care se căsătorește cu un străin, *perde naționalitatea română*, pentru-că legea bărbatului va fi aceea care va decide dacă femeia a devenit, sau nu, străină. Ast-fel se exprimă art. 14 din Codul italian, art. 19 din Codul francez, modificat prin legea din 26 Iunie 1889, art. 5 și 13 din legea federală germană (1 Iunie 1870), art. 48 din Codul civil sîrbesc, etc. Este, însă de observat că, după aceste legislațiuni, afară de Codul sîrbesc⁽⁷⁾, femeia nu 'și pierde naționalitatea sa, de cât în cazul când ea dobândește, în virtutea legii străine, naționalitatea bărbatului, ceea-ce este foarte rațional.

Cu-toate-acestea, textul nostru fiind formal, se poate foarte bine susține că Româncele, în urma căsătoriei sale cu un străin, va fi considerată, după legea română, ca străină, chiar dacă legea bărbatului nu-i conferă naționalitatea străină, așa precum era în Anglia, înaintea legii din 2 Maiu 1870⁽⁸⁾.

Curtea de casație a decis, în secțiunii-unite, că Româncele care-și pierde naționalitatea prin căsătoria sa cu un străin, nu-și pierde *origina sa*, și

(5) Veđi în acest sens: Weiss, *op. cit.*, I, p. 505, 506. Laurent, I, 348 și *Dr. international*, III, 154. Aubry et Rau, I, § 73, p. 266 (ediția a 4-a) și p. 409 (ed. a 5-a). Demolombe, IV, 111. Vincent et Pénaud, *Dictionn. de dr. international*, V^o *Nationalité*, 689 bis. Baudry et H. Fourcade, *Des personnes*, I, 424. Répert. Sirey, V^o *Nationalité*, 784. Durand, *Dr. international*, p. 285. Despagnet, *Idem*, 132 (ed. a 3-a). Cogordan, *La Nationalité au point de vue des rapports internationaux*, p. 278 (ed. a 2-a). Féraud-Giraud, *J. Clunet*, anul 1885, p. 226. D. de Folleville, *Naturalisation*, 236. V. și t. I, partea I a *Comentariilor noastre de drept civil*, p. 144. — *Contra*: Blondeau, *Revue de dr. fr. et étranger*, anul 1885, p. 142 urm. Mourlon, I, 164, nota 1. Beudant, *Cours de dr. civil*, I, 33, p. 57. Le Sueur et Dreyfus, *La Nationalité*, p. 171. Către această din urmă opinie pare a inclina și d-l Nacu (I, p. 137. No. 12).

(6) Femeia austriacă, care se căsătorește cu un străin, pierde de asemenea atât naționalitatea sa, cât și domiciliul său de ajutor (*Heimatsrecht*). Veđi *J. Clunet*, anul 1901, p. 588.

(7) Iată în ce termenii e conceput art. 48 din Codul civil sîrbesc, care este din 1844: «Străina care se căsătorește cu un Sîrb dobândește, prin simplul fapt al căsătoriei, dreptul de cetățenie, sub condițiunea reciprocității internaționale. Femeia sîrbă, care se căsătorește cu un străin, își pierde naționalitatea sa, dacă, după legea țării acestui străin, ea își pierde naționalitatea prin căsătoria sa ca un Sîrb». Condiția reciprocității, înscrisă în acest text, este departe de a fi o inovație fericită, și poate da loc la multe conflicte internaționale. V. *J. Clunet*, anul 1900, p. 97 urm..

(8) Vezi în acest sens: Féraud-Giraud, *J. Clunet*, an. 1885, p. 239. Mourlon, I, 179. Demolombe, I, 183. Baudry et H. Fourcade, *op. cit.*, I, 543. Demangeat asupra lui Fœlix, *Dr. international*, I, p. 82, nota a. După un alt sistem, femeia ar fi, în asemenea caz, considerată în România ca neavând nici o naționalitate (*Heimatlos*), fiind-că, pe de o parte, ea

în consecință, nici capacitatea de a dobândi imobile rurale în România. Această soluție ni s'a părut cu desăvârșire inadmisibilă⁽⁹⁾. În adevăr, nu se poate ădice, așa precum pe nedrept afirmă Curtea, că Româncele care se căsătorește cu un străin își pierde, pe de o parte, naționalitatea, păstrându-și pe de alta *origina sa*, adică în alte cuvinte, tot naționalitatea; căci legea dispune în termenii neîndoelnici, că Româncele care se căsătorește cu un străin, încetează de a fi Româncă. Decizia Curței de casație, de și pronunțată în secțiunii-unite, este deci pentru noi inexplicabilă.

Altă dată, atât în Moldova cât și în Țara-românească, străinul care se însoțea cu o pământeancă de neam, devinea român, în basa unui vechi obicei al pământului⁽¹⁰⁾, care n'a fost abrogat de cât prin Regulamentul organic⁽¹¹⁾.

Astăzi, contrariul se întâmplă: Femeia străină devine româncă prin căsătoria ei cu un Român (art. 12). S'a decis că această soluție era admisă și sub legiuirile anterioare Codului civil, deși nici o dispoziție expresă nu există în această privință, pentru-că soții, formând o singură ființă, nu pot avea de cât o patrie comună⁽¹²⁾.

Iată însă o Româncă, care se căsătorește cu un *Heimatlos*, adică cu un bărbat care nu are nici o patrie sau naționalitate, de exemplu: cu un israelit din România, care nu aparține nici unei

a încetat de a fi româncă, iar pe de altă parte, n'a dobândit naționalitatea bărbatului, conform legii acestui din urmă. Veđi Dalloz, *Nouveau C. civ. annoté*, I, art. 19, No. 1. Aubry et Rau, I, § 74, p. 440, nota 35 (ed. a 5-a). Laurent, *Dr. international*, III, 155. Marcadé, I, 158. Weiss, *op. cit.*, I, p. 517 și autorii citați de Vincent et Pénaud, *op. și V^o cit.*, 327. În fine, după ultimul sistem, femeia căsătorită cu un străin, a cărui lege n'o admite la beneficiul naționalității sale, n'ar pierde naționalitatea sa primitivă (v. Vraye et Gode, *Divorce*, II, 934), ceea-ce este contrar art. 19 din Codul nostru, după care femeia ce se căsătorește cu un străin urmează condițiunea bărbatului, adică: în orî-ce caz, încetează de a fi româncă. Veđi asupra acestei controverse, care nu mai există astăzi în Franța, în urma legii din 1889, Répert. Sirey, V^o *Nationalité*, 1191.

(9) Veđi această decizie și critica ei, în *Curierul Judiciar* din 1902, No. 1.

(10) Această soluție este admisă și astăzi în America de Sud. Trebuințele emigrării au făcut pe legiuitorul american să primească o regulă, pe care cu drept cuvânt au respins-o cele-l'alte legiuri europene. V. Jivoîn Peritsh, în *J. Clunet*, anul 1900, p. 97.

(11) «Dacă un străin va intra într'o însoțire cu pământeancă nobilă, ădice art. 5, anexa lit. X din Regul. organic al Moldovei, și va înfățișa sus-pomenitele doveđi, atuncea, termenul neapărat cerut pentru împămîntenire va fi micșorat la șapte ani (în loc de ăcece); dar neavând ăcele doveđi, *însoțirea cu pământeancă numai nu-i dă dreptul împămîntenirei*». Tot ast-fel se exprimă și art. 379 din Regulam. organic al Țării-românești: «Insurarea cu pământeancă, ădice acest text, nu poate de acum înainte să-i dea drept de naturalisație». Cpr. C. București, *Dreptul* din 1897, No. 1.

(12) Veđi Trib. Ilfov, C. București și Cas. rom., *Dreptul* din 1896, No. 1 și din 1897, No. 1 și 36.

naționalității străine, dar care nu e nici Român, fiind-că n'a fost împământenit conform art. 7 din Constituție⁽¹³⁾.

Această femeie înceta-va ea, prin căsătoria sa, de a fi româncă? Credem că nu. În adevăr, dacă femeia își pierde, prin căsătoria cu un străin, naționalitatea sa de origină, este pentru a primi pe cea a bărbatului. Odată însă, ce bărbatul nu are nici-o naționalitate, nu este nici-o rațiune ca femeia să-și piardă naționalitatea ei; căci ar fi nedrept, după cum se exprimă Weiss, de a asocia pe femeie la condițiunea precară a bărbatului său, și de a o face să-și piardă naționalitatea sa, fără a-i da alta în schimb⁽¹⁴⁾.

Tribunalul din Nantes a admis de curând această soluție în următoarele împrejurări: Un Austriac, de religie catolică, se stabilise de 25 ani în Franța, așa că el perduse naționalitatea sa, conform ordonanței austriace asupra emigrării

(13) Este adevărat că, în principiu, omul nu poate să fie fără patrie, după cum nu poate să fie fără mamă. În realitate, se poate, însă, foarte bine întâmpla adesea-orî ca cine-va să nu aibă nici-o naționalitate. Pentru această situație anormală s'a creat, în dreptul internațional privat, cuvântul *Heimatlos* (de la *Heimat*, patrie). Cpr. Weiss, *op. cit.*, I, p. 20; Vincent et Pénand, *op. cit.*, V^o *Nationalité*, No. 3. Ast-fel sunt la noi toți Israeliții, așa și *pământeni*, cari nu aparțin nici unui Stat străin, cari sunt supuși români și cărora, prin urmare, în privința capacității, li se va aplica legea domiciliului lor, în specie legea română, pentru-că alt-fel, după cum foarte bine ține tribunalul din Nantes (sentința citată mai la vale), n'ar mai exista nici o justiție pentru densii. Cpr. Trib. Nantes, *J. Clunet*, 1902, p. 590. Veți și t. I. partea I a Comentarilor noastre, p. 77.—Curtea de casație a decis de curând (28 Iunie 1902), că Israeliții din România se bucură și ei de beneficiul art. 13 C. civ., de oare-ce ei nu sunt străini numai prin faptul că sunt Israeliți; pentru ca să fie considerați ca adevărați străini, trebuie să se dovedească că sunt supuși vre-unei protecțiuni străine. (V. *Curierul Judiciar* din 1902, No. 52 și nota D-lui N. Mandrea). Această soluție nu este însă fără dificultăți; de aceea ea este criticată de D-l C. G. Disescu (*Dreptul* din 1902, No. 52). Nu este însă locul de a o discuta aci; ne rezervăm dreptul de a reveni asupra ei cu altă ocazie.

«Dacă o persoană nu aparține nici unui Stat, ține art. 29 din legea de introducere a Codului german (*Einführungsgesetz*), raporturile sale juridice, intru cât legea națională este declarată aplicabilă, se judecă după legile Statului căruia această persoană a aparținut în urmă; dacă mai înainte ea n'a aparținut nici unui Stat se vor aplica legile țării în care ea 'și are sau 'și-a avut domiciliul, sau în lipsă de domiciliu, reședința» «*Gehört eine Person keinem Staate an, so werden ihre Rechtsverhältnisse, soweit die Gesetze des Staates dem eine Person angehört, für massgebend erklärt sind, nach den Gesetzen des Staates beurtheilt, dem die Person zuletzt angehört hat, und, wenn sie auch früher einem Staate nicht angehört hat, nach den Gesetzen des Staates, in welchem sie ihren Wohnsitz und in Ermangelung eines Wohnsitzes ihren Aufenthalt hat oder zu der massgebenden Zeit gehabt hat*».

(14) Weiss, *op. cit.*, I, p. 520, care citează în același sens pe R. Vincent (*La loi du 26 juin 1889 sur la nationalité*), No. 175. În același înțeles: Répert. Sirey, V^o *Nationalité*, 1197. Glard, *Acquisition et perte de la nationalité française au point de vue du droit civil et du droit international* (1893), p. 333. Audinet, *Pr. élément. de dr. internat. privé* (1894), No. 196. Le Sueur et Dreyfus, *J. Clunet*, anul 18 2, p. 94, 95, etc.

din 26 Martie 1832, fără însă a deveni francez. Acest individ, căsătorindu-se cu o Franceză, tribunalul pune cu drept cuvint în principiu că, femeia n'a putut să piardă, prin această căsătorie, naționalitatea sa, intru-cât în momentul căsătoriei, bărbatul fiind *Heimatlos*, ea n'a putut să înceteze de a fi franceză, fără a dobândi o altă naționalitate în schimb. În consecință, tribunalul a admis, în principiu, divorțul între acești soți, deși bărbatul era de religie catolică, și deși după Codul austriac, divorțul între soți catolici nu este admisibil, ci numai separația *a thoro et mensa: Scheidung von Tisch und Bett*⁽¹⁵⁾.

Divorțul era, în adevăr, admisibil în specie, conform legii franceze, pentru, că pe de o parte, femeia nu încetase de a fi franceză, iar pe de alta, bărbatul ne mai fiind austriac, ci *Heimatlos*, tot legea franceză îi era aplicabilă⁽¹⁶⁾.

Toate acestea dovedesc un lucru, pe care l'am spus mai sus, și anume: că căsătoria unei femei cu un bărbat fără naționalitate n'o face să-și piardă naționalitatea ei de origină.

Iată cum se exprimă, în această privință, Laurent, care, admite aceeași soluție:

«Un Français s'établit en Belgique sans esprit de retour; il perd sa qualité de Français sans devenir Belge. S'il se marie, sa femme conservera sa nationalité; *on ne peut pas dire qu'elle suit la condition de son mari, comme le veut l'art. 19 du Code Napoléon (art. 19 C. rom.)*; *cela suppose que le mari a une condition, c'est à dire une nationalité; or, dans l'espèce, le mari n'a pas de patrie; c'est déjà une étrange anomalie. Il ne faut pas l'étendre à la femme qui a une nationalité, qu'elle peut conserver. Les enfants suivront-ils, dans ce cas, la condition du père ou celle de sa mère? Il faut appliquer le principe que la nationalité se transmet avec la race; on ne peut pas dire que l'enfant aura la patrie du père, puisque celui-ci n'en a point. Mais la mère ayant une patrie, elle transmet sa nationalité à l'enfant*»⁽¹⁷⁾.

Acestea ni se par adevăratele principii.

Regula unității, intimității și indivisibilității familiei, despre care am vorbit mai sus, și pe care o prevede și legea romană⁽¹⁸⁾, este, ce e dreptul, călcată în picioare; însă nu avem ce face: trebuie să venim în ajutorul femeii și a

(15) Veți art. 103 urm. și 111 Cod. austriac.

(16) Veți această interesantă sentință în *J. Clunet*, anul 1902, p. 590 urm.

(17) Laurent, *Droit civil international*, III, 96, p. 182.

(18) «*Nuptiae sunt, dice Modestinus, conjunctio maris et foeminae et consortium omnis vitae divini et humani juris communicatio*», L. 1, Dig., *De ritu nuptiarum*, 23. 2. P. Gide, reproducând această definiție a jurisconsultului roman (*Étude sur la condition privée de la femme*, p. 111, ed. a

copiilor cari se vor naște din această însoțire. Legea voește și este de dorit ca, pe cât se poate, naționalitatea bărbatului și a femeii să fie aceeași. Așa și este în teorie, însă în practică, se întâmplă câte odată și contrariul. Pe lângă cazul mai sus expus, mai iată unul în care naționalitatea soților poate fi deosebită: o Franceză s'a căsătorit cu un Român; ea a devenit Româncă în baza art. 12 Cod. civ. Mai târziu, bărbatul devine austriac; femeia va rămâne tot Româncă, dacă n'a consimțit și ea formal la această schimbare de naționalitate; pentru-că este de principiu că o naționalitate, odată dobândită, nu se mai poate pierde de cât prin faptul personal a aceluia care a dobândit-o⁽¹⁹⁾. Această soluție, în unele cazuri, poate să aducă oare-care inconveniente; însă în practică, ea se impune prin natura lucrurilor. Tot ast-fel, se impune, credem, ca și în cazul căsătoriei cu un bărbat fără patrie, femeia să 'și păstreze naționalitatea ei de origină.

D. Alexandresco

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASATIE ȘI JUSTITIE, Sect. Unite

Audiența de la 30 Ianuarie 1903

Președinția D-lui C. E. SCHINA, Prim-Președinte

Maior Dimitrie Tincă cu Ministerul de Resbel

Competență. — Deficite din delapidări de bani publici. — Responsabilitatea funcționarilor însărcinați cu supravegherea și controlul contabililor. — Competința Ministrului de finance de a da decisiuni prin care să condamne pe acești supraveghetori la deficitul rezultat din nesupraveghere. — Dacă cei-l-alți Miniștrii au o asemenea competență. — Contabili militari. — Deficite de bani sau materiale. — Administratori și șefi de corpuri însărcinați cu supravegherea lor. — Dacă Ministrul de resbel poate să-î condamne la plata deficitului. — Necompetința Ministrului de resbel. — Necompetința Curții de compturi a judeca în apel decizia dată fără competență de Ministrul de resbel. — (Art. 129 din legea de la 1893 asupra contabilității publice).

Asemănat art. 129 din legea de la 8 Octombrie 1893 asupra contabilității publice, funcționarii însărcinați direct și special cu suprave-

2-a), dice că nici-odată legislatorii creștini n'au definit mai bine căsătoria. «Legăturile familiei, dice art. 63 din Codul Calimach (44 C. austriac), care se vede că s'a inspirat din nobila și frumoasa definiție a lui Modestinus, se alcătuiesc prin căsătorească tocmeală, prin care două persoane, partea bărbătească și partea femească, arată cu un chip legiuit a lor voință și hotărâre de a viețui într-o legiuită însoțire, cu dragoste, și cu frica lui D-zeu, și cu cinste, într-o tovărășie nedespărțită, de a naște prunci, a-î crește, a se ajuta între ei după putință la toate întâmplările». Zachariae von Liegenthal, reproducând, în Istoria dreptului privat greco-roman (§ 2, nota 2), această definiție a Codului Calimach, dice cu drept cuvânt că ea este mult mai morală de cât cea pe care o dă Codului Caragea, și care sună în termenii următori: «Nunta este tocmeala unirei bărbatului cu femeia spre facere de prunci» (partea III, cap. 16, § 1).

(19) Veđi în acest sens: Mourlon, I, 164. Demolombe, I, 175. Planiol, III, 248. Laurent, I, 349, 387, și *Dr. international*, III, 161; V, 167. Marcadé, I, 159. Demangeat asupra lui Foelix,

gherea contabililor și cu controlul contabilității lor sunt responsabili de or-ice deficite cari nu s'ar acoperi și cari ar proveni din cauza lipsei de verificare asupra gestiunii contabilului care se va afla în deficit, dându-se drept, în asemenea cas, Ministrului de finance ca, printr'o decisiune motivată, să fixeze totalul sau partea din deficitul de care funcționarul este răspunzător.

Așa dar, rezultă din acest text de lege că numai Ministrul de finance are dreptul de a da decisiuni prin cari să fixeze totalul sau partea din deficitul de care sunt răspunzători funcționarii însărcinați cu supravegherea contabililor și cu controlul contabilității lor, iar nu și Miniștrii celor-l-alte departamente.

Ast-fel, fără competență Ministrul de război dă o decisiune prin care condamne pe un administrator militar sau pe un șef de corp pentru lipsurile de bani sau de material de care se fac culpabili gestionarii de bani de la corpuri sau aceia ai depositelor de material, și ca consecință, și Curtea de compturi nu este competentă a judeca o asemenea decisiune în apel.

Decisiunea 2/903. — Casată, fără trimitere, în urma unei divergențe, decisiunea Curței de compturi, s. I, No. 74/99, după recursul făcut de Maiorul Dimitrie Tincă, în proces cu Ministerul de resbel.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier N. Predescu;

Pe d. avocat Em. M. Porumbaru, din partea recurentului în desvoltarea motivului I de casare; și

Pe d-l avocat G. Părvulescu, din partea intimată în combateri.

Deliberând,

Asupra motivului I de casare:

«Exces de putere și incompetență. Atât Ministerul de resbel, prin hotărârea No. 43/99, cât și Inalta Curte de compturi, prin decisiunea No. 74/99, depășesc limitele competenței lor legale. În adevăr art. 129 din legea

Dr. international, I, p. 105, nota a. Baudry et H. Fourcade, *Des personnes*, I, 429, 530. Aubry et Rau, I, § 74, p. 442, nota 40 (ed. a 5-a). Beudant, I, 41. Weiss *op. cit.*, I, p. 462, și 514. *J. Clunet*, anul 1893, p. 702 urm. Le Sueur et Dreyfus, *op. cit.*, p. 198. De Folleville, *op. cit.*, 553 urm., p. 442 urm. Thiry, I, 84. Valette sur Proudhon, *Etat des personnes*, I, p. 126, nota d. Labbé, nota în Sirey, 76. 1. 289, coloana 2. Trib. Paris, *Dreptul* din 1882, No. 34 și *J. Clunet*, anul 1882, p. 541, V^o *Naturalisation*. *Pand. Périod.* 98. 5. 18. Veđi și t. I, partea I a Comentariilor noastre, p. 145. — *Contră*: Foelix, *op. cit.*, I, 40, p. 101. Alauzet, *Qualité de Français et Naturalisation*, 111 și 119. Varambon, *Revue pratique*, t. VIII, anul 1859, p. 50 urm. Mailher de Chassat, *Tr. des statuts*, 193. Acest din urmă sistem este formal admis în Codul italian (art. 10 și 11), în Rusia (art. 17 al Ukasului din 6 Martie 1864). Veđi *Journal Clunet*, 1898, *loco supra cit.* Surville et Arthuys, *Cours élément. de dr. international*, 81 (ed. a 3-a). Tot în acest sens este redactat și art. 7 din legea ungurească asupra dobândirii și pierderii naționalității ungurești (20—24 Decembrie 1879). V. *Annuaire de législ. étrangère* din 1879, p. 352. În Franța, această controversă nu mai există, în urma legii din 1889,

comptabilității publice, pe care se bazează Ministerul de resbel pentru a-și atribui un drept de jurisdicțiune asupra comptabililor și celor însărcinați cu controlul lor nu dă asemenea atribuțiuni de cât Ministerului de finanțe care e instanța de drept comun în materie de compturi, a recunoaște o asemenea competență prin analogie altor Ministerii ar fi a crea jurisdicții excepționale fără intervenția puterii legiuitoare, ceea-ce este oprit de art. 104 din Constituțiune. In ce privește Inalta Curte de compturi după art. 28 din legea sa organică și art. 14 din legea administrației militare, numai comptabilii de bani sau de materii sunt justițiabili înaintea sa, iar nu și ofițerii de intendență, cari nu intră în nici una din aceste categorii».

Având în vedere decizia supusă recursului, din care rezultă că, cu ocazia predării depositului de furagiū din Botoșani, în ziua de 4 Iulie 1897, constatându-se o lipsă de material în sumă de 25821 lei, bani 69, Ministerul de resbel, prin decizia cu No. 43, din 24 Martie 1899, a obligat, în mod solidar, la plata acestei sume pe administratorul de clasa II, Carp Mihail, gestionarul aceluși deposit, și pe adjunctul clasa I, Maior Dimitrie Tincă, — recurrentul de azi, — care, în calitate de șef al serviciului intendenței și direct însărcinat cu supravegherea și verificarea depositului, nu ar fi exercitat nici o supraveghere asupra aceluși deposit; că numitul Maior Dimitrie Tincă făcând apel, Curtea de compturi, prin decizia sa supusă recursului de față, i-a respins apelul;

Având în vedere art. 129 din legea de la 8 Octombrie 1893 asupra comptabilității publice;

Considerând că, după acest text de lege, funcționarii însărcinați direct și special cu supravegherea contabililor și cu controlul comptabilității lor sunt responsabili de ori-ce deficite cari nu s'ar acoperi și cari ar proveni din cauza lipsei de verificare asupra gestiunei comptabilului care se va afla în deficit, dându-se drept, în asemenea cas, Ministrului de finanțe ca, printr'o decisiune motivată, să fixeze totalul său partea din deficitul de care funcționarul este răspunzător;

Considerând dar că rezultă, clar și precis, din acest text de lege că singur numai Ministrul de finanțe are dreptul de a da decisiuni prin cari să fixeze totalul său partea din deficitul de care sunt răspunzători funcționarii însărcinați cu supravegherea contabililor și cu controlul comptabilității lor, iar nu și Miniștrii celorlalte departamente;

Că, ast-fel fiind, fără competență Ministrul de resbel a dat decisiunea sa prin care a condamnat pe recurrentul, Maior Tincă Dimitrie, pentru deficitul rezultat din nesupravegherea sa asupra administratorului depositului de furagiū din Botoșani, și, dar, și decizia Curții de compturi, ca instanță de apel, este dată tot fără competență;

Că, prin urmare, acest motiv de casare este întemeiat și cată a fi admis;

Considerând că, din momentul ce decizia Curții de compturi se casează ca dată fără competență, cele-lalte motive de casare, devin inutile și fără interes, și, prin urmare, numai este trebuință ca ele să mai fie discutate;

Considerând, pe de altă parte, că decisiunea supusă recursului fiind casată ca dată fără competență, pricina, ast-fel cum s'a prezentat înaintea Curții de compturi nu este de natură a primi o urmare de judecată, și, deci, casarea trebuie să se facă fără trimitere;

Pentru aceste motive, Curtea, casează fără trimitere.

Secretar de avocat cu experiență îndelungată, cu vaste cunoștinți în palatul de justiție, posedând bine limba franceză și puțin limba germană, având o scriere frumoasă, caută loc la un avocat din capitală. Codițiuni avantajoase. Adresa la ziar sub inițialele L. H.

CURTEA DE APEL DIN IAȘI, Secția II

Audiența de la 2 Octombrie 1902

Președenția D-lui I. I. VRĂNCEANU, Președinte

D. Corvisiano cu Societatea de asigurare «Unirea»

Decisia comercială No. 9

Sucesiune. — Datoriile succesiunii. — Partea contributivă a fie-căruia moștenitor la plata datoriilor. — Văduvă fără avere. — Partea ei în succesiunea soțului când acesta are descendenți. — Usufruct. — Dacă dânsa în calitate de usufructuară poate fi urmărită pentru plata capitalului datoriei sale numai a intereselor. — Datoriile stinse prin prescripție. — Dacă mai produc interese. — (Art. 552, 684 și 777 Codul civil).

1. *Un moștenitor nu poate fi urmărit pentru o datorie a succesiunii de cât în proporție cu partea sa ereditară.*

2. *Văduva fără avere, luând o porțiune virilă în usufruct din succesiunea bărbatului dacă acesta are descendenți, urmează că dânsa, ca usufructuară, trebuie să contribue la plata datoriilor succesiunii, și anume la plata intereselor acelor datorii în proporțiune cu partea sa virilă, și dar nu poate fi urmărită de cât pentru plata intereselor datoriei în proporțiune cu valoarea asupra căreia dreptul său de usufruct își are ființă, iar nu pentru plata capitalului datoriei, care rămâne în sarcina nudului proprietar.*

Dacă datoria este stinsă prin prescripție, atuncî văduva nu mai poate fi urmărită nici pentru plata intereselor, de oare ce o creanță stinsă nu poate produce interese.

Curtea deliberând, și

Vezând apelul făcut de Ana D. Corvisiano contra sentinței tribunalului Covurlui, secția I, No. 173/900 trimis în judecata a cestei Curți prin decisiunea Inaltei Curți de casație și justiție, secția II, No. 7 din 9 Ianuarie 1902;

Având în vedere că prin sentința apelată s'a respins contestația făcută de apelantă contra executării sentinței aceluiaș tribunal No. 151/97;

Având în vedere că prin zisa sentință cu No. 151/97 se stabilește că din culpa căpitanului unui remorcher al lui D. Corvisiano, naufragiând niște porumb al lui Atanasulis, Societatea de asigurare «Unirea» la care fusese asigurat acel porumb, a plătit valoarea lui proprietarului său Atanasulis, și în urmă a intentat acțiune contra moștenitorilor lui D. Corvisiano, spre a o despăgubi de valoarea aceluși porumb, și tribunalul prin zisa sentință admite această acțiune și obligă pe Ana D. Corvisiano atât personal cât și ca epitropă a minorilor săi să plătească Societății «Unirea» valoarea porumbului naufragiat în sumă de lei 13841 bani 50;

Având în vedere că atât din faptul că Societatea «Unirea» a intentat mai întâi această acțiune contra lui D. Corvisiano, pe când acesta era în viață, spre a răspunde de culpa căpitanului remorcherului său, din a căruși cauză s'a întâmplat naufragiul porumbului, cât și din faptul că și în a doua acțiune pe care societatea «Unirea» a intentat-o contra contestatoarei și a filor săi minori i-a chemat în judecată, spre a răspunde de acelaș fapt, în calitate de moștenitori ai defunctului D. Corvisiano, dispozitivul sentinței tribunalului Covurlui, secția I, No. 151/97 nu poate fi înțeles de cât în sensul că obligă pe Ana D. Corvisiano atât personal cât și ca epitropă a minorilor săi, însă pe toți în calitate de moștenitori ai lui D. Corvisiano, căci în această calitate au fost chemați în judecată și numai în această calitate puteau să fie condamnați;

Având în vedere că o dată stabilit aceasta, trebuie cercetat care este partea cu care urmează ca contestatoarea să contribuie la plata condamnățiunii din zisa sentință cu No. 151/97 ;

Având în vedere că prin această sentință atât apelanta Ana D. Corvisiano cât și minorii săi fi fiind condamnați în calitate de moștenitori ai defunctului D. Corvisiano, fie-care din aceste persoane, conform principiului stabilit de art. 777 C. civ. și a naturii declarative de drepturi a hotărârilor judecătorești, nu poate fi urmărită în puterea acestei condamnățiuni de cât în proporțiune cu partea sa ereditară ;

Având în vedere că apelanta venind la succesiunea def. D. Corvisiano ca văduvă, fără avere, în concurență cu cinci copii născuți din căsătoria sa cu numitul defunct partea sa în succesiunea bărbatului este, conform art. 684 C. civ. de o porțiune virilă în usufruct ;

Având în vedere că usufructuarul universal său cu titlu universal, fiind obligat, conform art. 552 C. civ., să contribuie cu nudul proprietar la plata datoriilor și anume nadul proprietar la plata capitalului și usufructuarul la plata intereselor datoriei în proporțiune cu usufructul ce culege, apelanta ca usufructuară a unei a șasea parte din averea de moștenire, nu poate fi urmărită de cât la plata intereselor datoriei în proporțiune cu valoarea asupra căreia dreptul său de usufruct își are ființa, iar nu la plata capitalului datoriei, care rămâne în sarcina nudului proprietar, în speță a minorilor săi fi ;

Având în vedere însă că datoria de lei 13841 bani 50 prevăzută în sentința trib. Covurlui No. 151/97 în virtutea căreia se face urmărirea contestată, fiind stinsă prin prescripțiune, după cum rezultă din decizia Curței de apel din București, secția III, No. 29 din 1902 apelanta nu poate fi urmărită nici pentru plata intereselor, de oare-ce o creanță stinsă nu poate produce interese ;

Având în vedere că pentru aceste considerente, nu poate fi vorba de lucru judecat invocat de Societatea «Unirea» și basat pe dispozițiunea sentinței No. 151/97, de oare-ce prin această sentință nu s'a judecat calitatea contestatoarei Ana D. Corvisiano de moștenitoare în plină proprietate sau numai ca usufructuară a decedatului D. Corvisiano, calitate care singură determină partea contributivă a contestatoarei la plata condamnățiunii din zisa sentință ;

Că ast-fel contestația făcută de Ana D. Corvisiano contra executării sentinței No. 151/97 este întemeiată și urmează a se admite ;

Pentru aceste cuvinte redactate de d-l consilier Sinescu, admite contestația :

(ss) I. I. Vrânceanu, N. Volenti, I. Sinescu, V. Pretorian grefer, (s) V. G. Vrabie

Observație. — În cât privește origina, interpretarea, precum și dificultățile la care art. 684 din Codul civil a dat loc în dreptul nostru, se poate consulta cu mult folos *Dreptul civil român* de d-l D. Alexandresco, t. III, p. 295 urm. și 469 urm. Curtea de casație a decis că dreptul văduvei fără avere la succesiunea defunctului său soț nu se perde prin faptul remăritărei sale. *Curierul Judiciar* din 1901, No. 26. Dreptul văduvei sărace este un adevărat drept de moștenire, iar nu un drept de creanță în averea bărbatului. Trib. Ilfov, C. Craiova și Cas. rom. *Dreptul* din 1900, No. 80 și din 1901, No. 45; *Curierul Judiciar* din 1901, No. 47 și din 1902, No. 36.—*Contra*: C. București, *Dreptul* din 1889, No. 61. Veđi asupra acestei chestiuni, care as-

tăđi pare a nu mai fi controversată, D. Alexandresco, *op. cit.*, t. III, p. 469, nota 2 precum și observația publicată în *Dreptul* din 1900, No. 80. (N. R.)

TRIBUNALUL JUDEȚULUI IAȘI Secțiunea II

Audiența din 4 Noembrie 1902

Președenția D-lui ALEX. NEGRESCU, Judecător Sindic

Sara Waldman cu S. Stein & Comp.

Sentința comercială No. 166

Cesiune. — Transmisiunea creanțelor civile sau comerciale. — Dacă se poate face prin trată. — Dacă se face după dreptul comun prin cesiune. — Cambie. — Cum se transmite. — Gir. — Transmiterea unei creanțe prin trată trasă asupra debitorului. — Dacă cel căruia i s'a transmis ast-fel are vre-o acțiune contra debitorului.

Transmisiunea unei creanțe civile sau comercială—cu excepțiune pentru cambia propriu zisă unde în mod cu desăvârșire excepțional transferarea se operează prin gir—, se îndeplinește potrivit principiilor dreptului comun, cu alte cuvinte cu îndeplinirea exigențelor imperioase ale legii civile cu privire la cesiunea creanțelor.

Ast-fel, faptul că o casă comercială, creditoare a unui alt comerciant pentru o marfă vândută, a trecut creanța sa unei alte firme comerciale prin simpla operațiune a unei trate trasă asupra debitorului, nu produce nici o acțiune în favoarea firmei căreia i s'a cedat creanța dacă debitorul refuză de a plăti, căci între această firmă și debitor nu s'a stabilit nici un raport juridic prin neacceptarea tratei de către acesta.

S'a ascultat d-l avocat Ioan Leatris din partea apelantei SaraWaldman și d-l avocat Petru V. Sion din partea intimatului firma S. Stein & Comp.

Tribunalul deliberând și

Având în vedere apelul făcut de către Sara Waldman în contra cărței de judecată sub No. 957/902 a d-lui Judecător de Pace Ocol II Iași, al căreia dispozitiv este: «Condamnă pe Sara Waldman să plătească firmei Heinric & S. B. Stein suma de 232 lei 50 bani» ;

Având în vedere concluziunile ambelor părți ;

Având în vedere că prin efectul devolutiv al apelului întreaga pricină se repune în curs de judecată ;

Având în vedere că obiectul pricinii ce ne preocupă este acel următor : apelanta Sara Waldman este debitoare cu suma de 232 lei 50 bani a Casei Erlangen din Ulm. Această casă, printr'o trasare, trece creanța sa firmei S. Stein din Brăila. Sara Waldman refuză acceptarea. Firma Stein o protestează și în numele său personal exercită acțiunea în specie ;

Având în vedere că din expunerea faptelor rezultă, în chip neîndoios, că între Sara Waldman și Casa Erlangen s'a format un contract de vindere—cumpărare a unor mărfuri—întemeindu-se ast-fel între ei un raport juridic, din care eventual izvorăște pentru casa Erlangen, o acțiune de neplată a mărfurilor ; că, Sara Waldman ne-fiind în curent cu plata și casa Erlangen nevoind să urmărească direct, emite o trasare a sumei datorite de 232 lei 50 bani asupra firmei S. Stein, căreia însă debitoarea i refuză acceptarea ;

Având în vedere că această simplă operațiune a trăsării nu produce nici o acțiune în favoarea firmei Stein, nestabilindu-se între Sara Waldman și numita firmă, prin faptul neacceptării, vre-un raport juridic ; Că greșit se invoacă uzul în sprijinirea teoriei contrare, căci legea comercială nu recunoaște existența uzurilor ;

iar, de câte ori legiuitorul a crezut nemerit să iea în considerație și uzul, a înscris formal în lege; că, transmisiunea unei creanțe civilă sau comercială, cu excepțiune pentru cambia propriu zisă—unde în mod cu desăvârșire excepțional transferarea se operează prin gir—se îndeplinește potrivit principiilor dreptului comun; cu alte cuvinte cu îndeplinirea exigențelor imperioase ale legii civile cu privire la cesiunea creanțelor; Că așa fiind, firma S. Stein ne-având în contra Sarei Waldman o acțiune derivând din contractul de vânzare și de asemenea nedovedind că creanța de 232 lei 50 bani a trecut legal în patrimoniul său ca să poată ast-fel exercita în numele său personal acțiunea pentru realizarea sumei, judecata urmează să primească incidentul propus de reprezentantul apelantei și prin consecință primind apelul și reformând cartea de judecată să respingă acțiunea firmei S. Stein.

Pentru aceste motive, redactate de d-l membru supleant Alex. Mandrea, primesce apelul și respinge acțiunea.

(ss) Alex. Negrescu, Alex. Mandrea

Notă.—Vezi, în acelaș sens, sentința trib. Iași, secția Comercială din 28 Septembrie 1901 împreună cu adnotația d-lui Gr. V. Maniu ce o însoțește, publicate în *Curierul Judiciar* No. 1/902. (N. R.)

Câte-va observațiuni asupra studiului statistic judiciar pe anii 96, 97 și 98

În cursul lunii Septembrie 1902 d-l Ministru al Justiției, printr'o circulară adresată autorităților judecătorești, le cere a arăta modificările ce cred, că ar trebui introduse într'un nou studiu statistic, precum și care ar fi cel mai bun mijloc de control pentru a se asigura exactitatea datelor statistice ce se trimet de diferitele autorități judecătorești.

Chestiunea e de un interes evident, căci se știe că nu e ramură de ocupațiune a spiritului omenesc, unde statistica să nu fie privită ca o necesitate, de oare-ce ea arată în fie-ce moment prin elocința pozitivă a cifrelor, situația reală a unui gen oare-care de activitate.

De acea reviu aci asupra raportului înaintat d-lui Ministru al Justiției, în calitate de ajutor de judecător al Ocolului Vrancea, repetând observațiunile făcute și complectându-le.

Cred că una din cele mai însemnate rubricări, ce se pot face într'un studiu statistic e și acea grupării infractorilor pe naționalități. Într'o ast-fel de clasificare se poate oglindi în mod clar, gradul delictuosității poporului băștinaș și s'ar putea determina, într'u cât creșterea sau descreșterea numărului elementelor străine, păstrându-se proporția cu creșterea sau descreșterea populației băștinașe, influențază morala socială a țării în care se adăpostesc. Cu privire la o ast-fel de rubricare, cred că noi suntem una din țările care trebuie în special să fie atentă, de oare-ce numărul elementelor străine ce se adăpostesc la noi, e excesiv de mare în raport cu totalul populațiunei. Și trebuie să ținem seamă nu numai de acei străini cari în mod trecător se opresc la noi, dar și de acea populațiune indigenă, care trăește de vremuri în contactul nostru, dar care totuși e condusă de o sumă de moravuri fără legătură cu firea și tradiția poporului nostru. Așa sunt Evreii și Țigani.

Pentru cei dintâi în statistica Ministerului Justi-

ției, există o rubrică, pentru cei din urmă nu. O rubrică și pentru acest fel de delicienți ar fi de un mare interes. În anul trecut am citit în revista de «Drept și Sociologie» un articol al d-lui D. Dobrescu, fost procuror pe lângă tribunalul Ilfov, asupra delictuosității țigănești. Din acel studiu sprijinit pe date statistice incomplete, câte s'au găsit în statistica serviciului închisorilor, se poate vedea, că dacă întreaga țară ar fi acoperită de o populație țigănească, contingentul închisorilor ar fi, mi-se pare, mai mult de cât întreit.

Contingentul de delicienți pe care îl furnizează țiganii, fiind așa de ponderabil pentru statistica noastră criminală, cred că e bine să cunoaștem exact procentul total al infracțiunilor de tot-felul, făptuite de această populație, iar nu numai pe cei ce pătrund în închisori și pe cari Direcția penitenciarelor i-a rubricat a parte. Aceasta cu atât mai mult, că domeniul cel mai propriu pentru manifestările perverse ale Țiganilor e acel al contravențiunilor pedepsite cu simple amenzi. Aceste casuri n'au putut fi trecute la rubrica «Țigani» din statistica închisorilor, afară doar de acei ce vor fi căzut sub prescripțiunile art. 28 și 30 din Codul penal. Și să nu se creadă că constatarea precisă a contravențiunilor nu presintă importanță pentru o statistică criminală și voi arăta la sfârșitul articolului interesul.

La rubrica «condițiuni sociale» ved în statistica judiciară, sub-impărțirea în agricultori, meseriași militari, comercianți, etc. De sigur că la rubrica celor de condiție socială «agricultori» sunt însumați și orășenii agricultori. De asemenea la rubrica meseriași, negustori, militari sunt însumați și țaranii, cari se găsesc în una din aceste condiții sociale. O ast-fel de rubricare, ca total e utilă. Cred însă necesar a se introduce încă 2 rubrici, sub cari să se însumeze de o parte totalul delicienților țarani și de alta a delicienților orășeni, surtucari în general.

Apoi sub fie-care din aceste clasificări generale, sub împărțiri pe profesii, pe condiții sociale.

În felul acesta s'ar putea controla mai bine, o poveste de mult cântată și îndelung repetată la noi, anume acea de a se ști, dacă țaranul e mai pervers ca orășanul.

Cine n'a auzit la noi vecinul și tânguitorul rețen: țaranul e criminal și alcoolic.

În lucrarea mea «Responsabilitatea penală» prezentată ca tesă de licență, după cât m'am putut îndruma, cu datele statistice ale serviciului închisorilor, am cercat să controlez această legendă.

Printr'un elementar calcul de regulă de trei simplă, păstrând proporția între numărul populației orășenești și sătești, rezultă că orășanul e de trei ori mai criminal ca săteanul; iar după cifrele serviciului sanitar, acordând orășanului o sumă de circumstanțe atenuante, exagerări sau greșeli de cifre, preparate alimentare cu alcool, cea-ce în definitiv e tot o alcoolizare, tot rezultă că e cel puțin de 7-8 ori mai alcoolic ca săteanul. Și țaranul e lipsit de elementul de echilibru moral, pe care îl dă cultura celor de la orașe.

După socoteala făcută de mine, pentru perioada 93-98 (statistica d-lui Dianu) dacă pe toată suprafața țării ar fi fost populație orășanească, am fi avut în loc de un total de deținuți de 110951 (cu

aresturile preventive) un total de 293709. Această chestiune a criminalității săteanului e de un mare interes social, de oare-ce țărănimea e pătura de sprijin a organismului nostru de stat. De acea trebuie controlată cu date statistice absolut complete și exacte pentru a se ști până în ce măsură e justificată alarma ce se dă și cât e iminent pericolul trâmbițat. Pentru aceste date statistice ar trebui instrucțiuni speciale instanțelor judecătorești.

De oare-ce utilitatea unor date statistice nu se reduce în a se arăta numărul brut al infracțiunilor sau infractorilor de diferite specii, ci de a se reflecta într'insele fluctuațiunile ce le-a suferit în cursul vremii acest gen de manifestare a spiritului omeneșc pervertit, delictuositatea, fluctuațiuni determinate de varii factori noi ce survin în viața popoarelor (factori pe cari cercetătorul îi poate găsi în statisticele altor autorități) precum și de rezultatul mijloacelor preventive și represive (și cari asemenea se pot controla cu statisticele altor autorități coroborate cu a justiției), pentru aceasta un tablou recapitulativ e necesar.

În felul acesta s'ar putea vedea progresul moral, rezultat din aplicarea mijloacelor preventive și represive, juridice, estetice, religioase etc., în raport cu evoluția totalului fenomenelor ce constituiesc viața unui popor.

În acel tablou să se arate numărul total al delincuenților de toate nuanțele pentru fie-care an și pentru întreaga țară, de când există date statistice. Pe de altă parte însumarea iarăși anuală și pentru întreaga țară a fie-cărei spețe de infracțiuni.

Cu modul acesta am putea constata, păstrând în tot-deauna proporția populației, dacă delictuositatea e în creștere sau în descreștere, care anume fel de infracțiuni au fost influențate în bine sau în rău de mijloacele de civilizație ce se introduc treptat și de complexitatea crescândă a raporturilor noastre sociale.

La acest tablou ar fi bine să se anexeze o hartă generală a delictuosității. În această hartă se vor colora cu intensități variabile diferitele districte, avându-se în vedere totalul infracțiunilor de toate nuanțele, în raport cu populația aceluși județ și a celor-l'alte.

Tot la acel tablou să se anexeze mai multe hărți pentru fie-care gen de infracțiune, colorându-se iarăși cu intensități variabile pentru diferitele județe, tot după principiul de mai sus.

La fie-care din aceste hărți să se găsească un index, care să cuprindă populațiunea totală a județului și populațiunea străină, rubricându-se aparte fie-care naționalitate după principiul arătat la început și să se arate câți din populația totală se ocupă cu diferitele profesii ce se practică în acel district, cu mențiunea, care e preocuparea predominantă a populațiunei.

Pentru ca statistica noastră să fie mai completă și la nivelul nuorilor curente științifice în materie penală, multe rubricări ar trebui încă introduse, dacă s'ar realiza acel «*pium desiderium*» — Casierul judiciar — și dacă s'ar introduce serviciul antropometric pe lângă toate tribunalele. Atunci poate s'ar găsi și la noi oameni, cari având elementele necesare la îndemână să se dedea la studii de sociologie criminală, verificând prin observații și la poporul nostru, esactitatea nuorilor teorii penale, mai ales acelea ale școalei italiene.

În sfârșit ca ultimă propunere, ar fi bine ca sta-

tistica serviciului închisorilor să se facă odată cu statistica judiciară și cea dintâi să fie anexată la această din urmă.

În privința mijlocului de control pentru a se asigura exactitatea datelor statistice, cred că el residă în două condițiuni indispensabile, fără de cari ori-ce efortare e inutilă: Una e o bună organizare administrativă și un bun sistem de recrutare a agenților auxiliari justiției. Fără ei activitatea justiției e în parte paralizată. Câte fapte penale nu scapă azi de sancțiunea legilor din cauza unor slujbași toleranți, frivoli și venali, în special contravențiile. Și în același timp câte contravenții constatate în procese verbale dar cari nu există în fapt! Febrilitatea activității auxiliarilor justiției, variază mai ales după perioadele de febre sau de anemie electorală. Constatarea contravențiunilor cum am spus mai înainte nu e de infimă importanță, căci această materie penală, formează începutul, literele *a. b.* a delictuosității. Ele servesc mai ales pentru stabilirea atmosferei morale generale, sunt un indiciu de gradul de supunere al poporului la prescripțiunile legilor și cât de profund e pătruns poporul de respectul lor. Atunci vom putea să știm dacă sancțiunile ce ele prevăd sunt ori nu destul de eficace.

Pentru aceasta zic, e nevoie de o administrație cinstită și pricepută, să fie o a doua magistratură.

O a doua condiție residă în conștiința și buna credință a magistratului, calități condiționate și ele de inteligența și cultura lui. Cea mai bună garanție și mai infailibilă, e întronarea unui sistem de numiri în magistratură, prin care s'ar asigura slujba în templul justiției, numai elementelor inteligente și culte și cari și-ar da seama în mod desăvârșit de sfințenia rolului ce au a îndeplini. Greșelile în aceste alegeri să nu treacă de limita minimă a imperfecțiunilor omenești.

C. Orănescu

Ajutor de judecător la Ocolul Simila
Jud. Tutova

INFORMAȚIUNI

Anunțăm că importantul studiu al d-lui *Em. M. Dan*: *Observațiuni asupra Proiectului de lege, prezentat de d-l Ministru Eug. Stătescu, asupra Corpului de avocați*, ce a fost publicat în *Curierul Judiciar* No. 14, 15, 16, 17 și 18 din anul aceasta, a apărut în o elegantă broșură și se găsește de vânzare la *Redacția acestui ziar* pe prețul de 2 lei. Se expediază la cerere contra valoare: timbre sau mărci poștale.

A apărut: CODUL PENAL, Codul Justiției Militare, Codul Justiției Marine, Codul Silvic, adnotate cu Jurisprudența motivată, a Tribunalelor, Curților de apel și a Casației, precedate de un Index Alfabetic și urmate de: Convențiunile de extradare și de dispozițiunile penale, din legile și regulamentele uzuale de C. HAMANGIU și N. M. SOTIR.

Prețul: 6 lei broșat; 7 lei legat în pânză. De vânzare la *Redacția acestui ziar*. Se expediază contra valoare, plus porto, în timbre sau mandat poștal.

Incasatorul nostru voiajor d-l *Riveanu* fiind plecat în Moldova după încasările ziarului, rugăm pe onorații noștri abonati a ține seamă de sacrificiile ce ne impunem și a'i da tot concursul pentru a putea încasa abonamentele datorite. Acei cari se pun în curent cu plata, rugăm a ne avisa pentru a le putea trimite tabla de materii pe 1902, care repetăm, nu o trimitem, de cât numai celor ce sunt în curent cu plata abonamentului.

Abonamentele se pot trimite și prin mandat poștal numai pe adresa d-lui **CODREANU**, Redactor Administrator și Proprietar al ziarului.